

маємо справу із суспільним бунтом спрямованим проти найбільш загальних політичних стандартів і рішень, бунтом, який на низовому рівні є критикою конкретних інституцій і культурною мобілізацією.

«Femen» опираються у своїх діях на цей другий чинник, а саме – на критиці патріархальних засад, які є усталеними у суспільстві і виступають проти таких явищ як дискримінація і підневільний стан жінки [5].

«Femen» апелюють до того, що найістотнішим для них означає бути «феменкою», що для засновниць руху становить практично усе їхнє життя, а для інших діячок – принаймні значну його частину. «Femen», висловлюючи свої погляди та ідеї, об'єднують молодих людей, які думають так само; приналежність до руху є для багатьох природним розв'язанням життєвих пошуків, певною тяглістю мрії і суспільної активності. Зарубіжні відділи «Femen» утворюються на засадах неформальної етики і спільних поглядів, із збереженням певної автономії і незалежності.

Феміністки декларують певний рівень дисципліни, який випливає із визначених статутів об'єднання, однак якими справами повинні займатися активістки в інших країнах не визначено. Члени місцевих відділів «Femen» самі вирішують важливі локальні проблеми, а від творців «Femen» запозичили методи і символи (як, наприклад, вінки) [5, с. 16]. З іншого боку, усі неформальні структури, об'єднані під одним символом «Femen», мусять бути визнані і прийняті українським відділом. Поза цим членство не існує. Усе більше активісток з різних країн хочуть «взяти участь у правдивому протесті Femen» [5, с. 17].

Висновки. Отже, «Femen» дуже швидко від часу своєї появи стали глобальним явищем, діючи як у політичному так і суспільному вимірах. Їх діяльність обумовлена власними бажаннями; вони не зацікавлені не тільки у співпраці з іншими українськими організаціями, але також не хочуть бути прийнятими іншими феміністичними структурами на Заході. Феміністки переконують, що хочуть стати справжнім суспільним рухом, який буде декларувати гасло радикальної жіночої революції, а тому не хочуть заангажуватися до співпраці з іншими рухами. Зокрема йдеться про Францію чи Німеччину. Така позиція аргументується «Femen» тим, що вони не бажають «втратити власний характер», зміни, які прийшли від них з України зі Сходу, а не навпаки, із Заходу, мають бути стабільними і незмінними. На основі діяльності «Femen» можна стверджувати, що нові форми жіночого руху формуються як низові організації – «grassroot».

Список використаних джерел

1. Журналістка стала FEMEN'istкою і дізналась, яка зарплата за оголені груди // Українська правда. – 2012. – 21 вересня. – Інтернет–ресурс: <http://femen.org>.
2. Маєрчик М., Плахотнік О. Радикальні «Фемени» і новий жіночий активізм / М. Маєрчик, О. Плахотнік // Критика. – 2010. – №11–12. – С.7–9. – Інтернет–ресурс: <http://www.pokrov.lviv.ua/?p=2317>.
3. Ogonek. – 2010. – №37 (5146). – С.36–39.
4. Plachotnik O. Niewiarygodne przygody teorii gender na Ukrainie / Tłumaczenie z języka ukraińskiego Mateusz Zalewski // Krytyka. – 2011. – №9–10. – С.1–17. – Режим доступу: Olga Plachotnik. Dział wschodni № 44 maj 2012.
5. Szymańska J. Popfeminizm w służbie rewolucji. Ruchy kobiece i praktyki protestu na przykładzie ukraińskiej grupy Femen // Adeptus. Pismo humanistów. – 2014. – №4. – С.3–22.

6. Інтернет–ресурс: <http://femen.org>.
7. Інтернет–ресурс: <http://www.pokrov.lviv.ua/?p=2317>.
8. Інтернет–ресурс: FEMEN висловили підтримку і повагу спливаючи хрест у Києві. – Режим доступу: <http://femen.org>.
9. Інтернет–ресурс: <http://takeinfo.net/blogs/kiew/3013>
10. Інтернет–ресурс: www.guardian.co.uk/world/2012/sep/22
11. Інтернет–ресурс: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-vi>. (Закон України про громадські об'єднання).

References

1. Zhurnalistka stala FEMEN'istkoju i diznalas', jaka zarplata za ogoleni grudy // Ukrai'ns'ka pravda. – 2012. – 21 veresnja. – Internet–resurs: <http://femen.org>.
2. Majerchuk M., Plahotnik O. Radykal'ni «Femen» i novyj zhinochyj aktivizm / M. Majerchuk, O. Plahotnik // Krytyka. – 2010. – №11–12. – С.7–9. – Internet–resurs: <http://www.pokrov.lviv.ua/?p=2317>.
3. Ogonek. – 2010. – №37 (5146). – С.36–39.
4. Plachotnik O. Niewiarygodne przygody teorii gender na Ukrainie / Tłumaczenie z języka ukraińskiego Mateusz Zalewski // Krytyka. – 2011. – №9–10. – С.1–17. – Rezhym dostupu: Olga Plachotnik. Dział wschodni № 44 maj 2012.
5. Szymańska J. Popfeminizm w służbie rewolucji. Ruchy kobiece i praktyki protestu na przykładzie ukraińskiej grupy Femen // Adeptus. Pismo humanistów. – 2014. – №4. – С.3–22.
6. Internet–resurs: <http://femen.org>.
7. Internet–resurs: <http://www.pokrov.lviv.ua/?p=2317>.
8. Internet–resurs: FEMEN vyslovyly pidtrymku i povagu spyljavshy hrest u Kyjevi. – Rezhym dostupu: <http://femen.org>.
9. Internet–resurs: <http://takeinfo.net/blogs/kiew/3013>
10. Internet–resurs: www.guardian.co.uk/world/2012/sep/22
11. Internet–resurs: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-vi>. (Zakon Ukrai'ny pro gromads'ki ob'jednannja).

Kontsińska G., graduate student of the Department of Theory and History of Political Science, Ivan Franko national university of Lviv (Ukraine, Lviv), *delfi 56 wilen. pl*.

Ukrainian «Femen»: «a political movement» or «organization»

We consider the activities of Ukrainian feminist «Femen» structure in the context of determining the theoretical foundations of its activities; It shows the content of their protests, role in public life in Ukraine and Western Europe, and identified elements that give reason to interpret the structure as a «movement», «unity», «organization». The author considers «Femen» as a «grassroot» new forms of women's movement.

Keywords: Ukrainian «Femen», political «movement», «organization», «union», the protests.

* * *

УДК 329–055(477)

Левінська З. С.,
аспірантка, Національний педагогічний
університет ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ), Zosik2008@ukr.net

ДО ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ЖІНОЦТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Аналізуються основні чинники та умови, що сприяють та гальмують активність жіноцтва в політичному житті українського суспільства. Особливо досліджується роль гендерного стереотипу як чинника формування політичної активності жінок в сучасній Україні.

Ключові слова: гендерні стереотипи, стереотип типової жінки, стереотип типового чоловіка, гендерна дискримінація, активна участь жіноцтва, жінки, чоловіки, рівність, рівноправ'я.

Початок ХХІ століття в Україні ознаменувався значним сплеском суспільно–політичного життя. У процесі політичної трансформації та демократизації нашого суспільства відчутним є посилення ролі жіноцтва, що бере участь у політичних та соціальних змінах.

Метою статті є визначення основних факторів, мотивів, напрямів і умов, які впливають на активність жінок у політичному житті сучасної України, а також

з'ясувати бар'єри активної участі жінок у суспільно-політичних процесах.

У вітчизняному науковому дискурсі відзначено значний вплив загальноєвропейських тенденцій. Зокрема, вчені серед них визначають наступні: загальний розвиток суспільства та звернення до жіночої проблематики; усвідомлення ролі жінки у вирішенні нагальних суспільно-політичних проблем; надання жінкам рівних прав з чоловіками та їх практичне використання в Україні та за її межами; розв'язування широкого спектру питань, пов'язаних з різними сферами суспільного життя, змога використовувати нестандартні методи для вирішення політичних проблем; внесення гендерної проблематики у громадсько-політичне життя суспільства; підвищення комунікативних зв'язків між громадськими і владними структурами через вплив засобів масової інформації; міжнародне співробітництво між Україною і Європейськими країнами, налагодження відносин із світовою спільнотою; включення у сферу міжнародного співробітництва широкого загалу демократичного громадського суспільства, а особливо жіноцтва; дотримання принципу гендерного паритету у вирішенні суспільно-політичних питань та ін. [8, с. 83–95].

Активну участь жіночої статі в сучасній політичній системі України можна розглянути у контексті поширення та впливу «гендерних стереотипів» у суспільстві. Що ж таке «гендерні стереотипи» і як вони можуть впливати на суспільно-політичну думку щодо активності жінок?

Поняття «*гендерні стереотипи*» означають стійкі уявлення у суспільстві в певний історичний період про відмінність між жінкою і чоловіком, про їх роль і місце у соціально-політичному житті. Політичні та соціологічні дослідження стверджують, що гендерні стереотипи виникають на фоні різних статусів і ролей чоловіків і жінок у суспільстві. Як приклад, можна навести те, що до початку ХХ століття суспільство сприймало жінку як таку, що створена лише для дому та сім'ї. Але й на сьогоднішній день ця думка активно панує серед багатьох людей. Тому і в наш час досить велика частина суспільства вважає і сприймає жінку лише як домогосподарку, а не особистість, яка може вирішувати суспільні, політичні чи економічні проблеми. Отже, можна стверджувати, що «гендерні стереотипи» – це форми поведінки, які суспільство сприймає від людей лише в залежності від їх статі, задаючи при цьому жорсткі стандарти і умови [9, с. 29–32].

Формування гендерних стереотипів відбувалось внаслідок впливу багатьох історичних умов. Гендерний стереотип – це поняття, яке несе в собі соціальні та культурні норми та очікування у процесі соціалізації суспільства. Будь-які зміни що відбувались у людському соціумі впродовж багатьох століть знаходять своє відображення у сучасній гендерній картині світу.

Гендерний стереотип є ключовим базисом гендерної культури суспільства. У суспільно-політичному контексті «гендерні стереотипи» функціонують у вигляді чітко сформованих уявлень про моделі поведінки і риси характеру, які ідентифікують поняття «чоловічого» і «жіночого». Дослідники Дж. Мак Кі та А. Шерріфс вперше спробували виділити характерні відмінності в

уявленнях жінок і чоловіків одне про одного і дійшли до таких висновків:

1. Стереотип типової жінки – це образ, який включає у себе групу характерних позитивних якостей, притаманних жіночій статі, а саме таких як: комунікативні навички, теплота і довіра, емоційна підтримка.

2. Стереотип типового чоловіка – це набір рис, які характеризують поведінку чоловіка у тій чи іншій ситуації: раціональне мислення, ефективність і активність у прийнятті рішень [12, с. 143–144].

Водночас науковці наголошують на тому, що поруч з позитивними рисами чоловічих і жіночих стереотипів, існують і типово негативні якості: до цих якостей щодо чоловіків виокремили авторитаризм, грубість, значний раціоналізм. У жінок – надлишкову емоційність та пасивність [12, с. 143–144].

Науковці визначають обумовленість гендерних стереотипів гендерною нерівністю, яка притаманна нашому суспільству. Передусім це виявляється в значному домінуванні чоловіка над жінкою, насамперед у професійній діяльності. Сприйняття жінки на сьогодні презентується через категорії статі, віку та сімейного стану, тоді як презентація чоловіка першочергово представлена його іменем, професійними характеристиками, які у своїй більшості орієнтуються на соціальну та економічну сфери [1, с. 107]. Вищепераховане об'єднує у себе поняття гендерної дискримінації. Це найяскравіший приклад того, у чому полягає відмінність понять «рівності» і «рівноправності». Стереотипи «жінка – поганий працівник», «жінка – поганий політик» та «жінка – людина другого сорту» на сьогодні діють дуже ефективно, хоча права і у жінок, і у чоловіків однакові, незалежно від їх статі. Але ж змогою користуватись своїми правами у повній мірі, насамперед жінка не має можливості.

Проаналізувавши сучасну політичну сферу, слід вказати на те, що в українському суспільстві панують більш негативні, ніж позитивні уявлення щодо активної участі жінок у цій сфері. Походження цих стереотипів пов'язано з низкою протиріч, що породжують міфотворчість, яка у свою чергу стає на заваді залучення жінок у політичні процеси. Проте без побудови гендерно-паритетного соціуму наша держава не може бути демократичною. Вітчизняний науковець А. Колісніченко виокремлює основні стереотипи, які заважають жінкам брати активну участь у політичних процесах, а саме:

1) політичне життя – складне і непередбачуване явище, а жінки морально і психологічно слабші за чоловіків, що не дає їм змоги в повній мірі залучитися до цього явища;

2) чоловіки володіють більшим професіоналізмом у політичній сфері, ніж жінки;

3) жінки у політиці повинні працювати у сферах освіти, соціального забезпечення, охорони здоров'я, адже досвіду в проблемах інвестування, національної безпеки, будівництва у жінок не може бути;

4) жінки втрачають свої привабливість та стиль, залучаючись до політичного життя [6, с. 230–238].

Подолання цих загальноприйнятих гендерних стереотипів і є першим кроком до посилення активізації жіночої статі у всіх сферах політики.

Потрібно звернути увагу на те, що в результаті соціально-економічних та соціально-політичних трансформацій, що відбувались в українському суспільстві, сформувались дві об'єктивні умови, або два визначних фактори, що сприяли активізації жіночого руху: історичний та економічний.

Історичні умови (фактори). Історично склалося так, що суспільно-політична активність жіноцтва залишалась формальним механізмом, мала, скажімо, рекомендаційний характер. Наприклад, в радянські часи важливим чинником було організаційне висування жінок для виконання суспільно-політичних обов'язків (т. як у комсомолі, профспілках, партії і т.д.). Звісно, це сприяло формуванню у жінок особистісної, індивідуальної орієнтації на суспільно-політичну діяльність. В сучасній Україні жінки як і чоловіки розуміють під суспільно-політичною діяльністю ту діяльність, яка бере орієнтир на досягненні влади, яка у свою чергу пов'язана з реалізацією певних потреб у забезпеченні кар'єри, у підвищенні статусу у суспільстві.

Економічні умови (фактори). На активність жіночого руху орієнтовані жінки переважно соціально-організовані, які найбільше відчують матеріальні труднощі, що пов'язані з проблемами працевлаштування, скороченням робочих місць, невиплатою зарплатні і т.д. Можна припустити, що основною базою розвитку активізації жіночого руху стають найменше соціально захищені та матеріально забезпечені прошарки жіночого соціуму з достатньо високим рівнем освіти [11, с. 78–80].

Слід наголосити на ще одному з важливих факторів, який спонукає жіноцтво активізувати свої сили – це фактор бідності, який виник на підставі складних економічних проблем в країні. Безробіття, зменшення реальної заробітної плати – всі ці чинники лягають важким тягарем на українських жінок. Майже в усіх сферах професійної діяльності жінки отримують меншу заробітну оплату на відміну від чоловічої статі, хоча мають рівні умови і виконують рівноцінну роботу.

Активність залучення жінок до політичної сфери має мотивується, на думку Л. Рибцової, наступним:

1. Потреба розв'язання нагальних соціальних проблем і питань. Мається на увазі те, що жінки, йдучи в політику, мають на меті вирішити суспільні нагальні проблеми політичними засобами, а не будувати свою політичну кар'єру через власні амбіції.

2. Потреба жінки у самореалізації як особистості та фахівця. Ця потреба визначається по-перше зацікавленістю, інтересом – а як саме працює політична система з середини і як можна впливати на ту чи іншу ситуацію завдяки різним політичним механізмам. По-друге – це застосування цієї системи і механізмів на практиці та останнє – відчуття творення чогось нового, гордість за це, а, отже, в результаті повні самореалізація і задоволення собою жінки як особистості та фахівця.

3. Утиски жінок з боку чоловічої статі. Слід зазначити, що політика є тією сферою у якій жінки зазнають найбільших утисків з боку чоловіків. Це виявляється в розбіжностях у поглядах чоловіків і жінок. Жінки вважають, що їм потрібно активніше брати участь у політиці країни, вирішувати проблеми державного значення. У свою чергу чоловіки вважають, що жінок у політичній сфері більше ніж достатньо. Тут знову ж таки бачимо, що «гендерний стереотип» –

чоловіки кращі політики, ніж жінки виходить на перший план у суспільстві.

4. Потреба у ствердженні соціального, економічного, політичного статусів жінок. На сьогодні становлення нової демократичної моделі у суспільстві повинно забезпечувати зміну моральних, політичних, соціальних та економічних настанов, змінювати права і можливості жінок у всіх сферах суспільно-політичного життя на рівні із чоловіками. Якщо всі ці настанови будуть дієвими у суспільстві та будуть базуватись на гендерних принципах, тоді можна сказати, що всі вищезазначені статуси жінки у соціумі будуть набагато вищими.

5. Прагнення до економічної незалежності від чоловіків. На сучасному етапі у сфері економічних відносин можемо споглядати значні нерівні можливості жінок і чоловіків, насамперед це стосується у першу чергу нерівністю на ринку праці. По службовій лінії просувають у більшості чоловіків, бо вони вважаються стабільними, цілеспрямованими працівниками. Жінки ж приділяють значну увагу сім'ї, беруть декретну відпустку, що зазвичай є не вигідним для організації. Незважаючи на високу професійну підготовку, жінки в реальному житті займають менш престижні та оплачувані посади, аніж чоловіки. Всі ці фактори спонукають жінку до реалізації економічної незалежності від чоловіка [4].

XXI століття – це досить новий етап у розвитку українського жіночого руху. Науковцями виокремлено такі основні напрями участі жінок у політичних процесах:

1. Участь жінок в різних гілках влади – законодавчій, виконавчій та судовій.

2. Участь жіноцтва у діяльності політичних партій, громадських, політичних об'єднаннях і рухах, активна діяльність у волонтерських організаціях, тощо.

3. Участь жіночої статі у феміністичних організаціях, які мають на своїй меті створення соціальних програм, що борються з фактичною дискримінацією жінок у всіх сферах діяльності: соціальній, політичній, економічній, побутовій і т.д.

4. Активна участь жінок у різноманітних громадсько-політичних заходах, які мають спонтанний або організований характер дій. Ці заходи часто мають протестні настрої громадян, що засуджують дії влади та урядових структур [2, с. 52–54].

Нині наша країна переживає трансформаційні зміни, коли економічні, соціальні та політичні реформи поєднуються із стереотипами радянського минулого. Самостійний розвиток нашої держави дозволяє виокремити ті основні тенденції, що характеризують активність жінок у суспільстві з перехідною економікою, які є типовими для нашої «пострадянської» системи. Науковцями окреслюються найхарактерніші з них, зокрема:

1. Вплив жінки на активне формування українського громадянського суспільства. Наразі політичний потенціал українських громадських організацій є досить потужним. На сьогодні через жіночі організації і жінки, і чоловіки можуть захистити свої громадянські права, що є базою для утворення єдиного громадянського суспільства. Саме жінка консолідує та активізує українське громадянське суспільство, завдяки своїм

розумовим, психологічним та вольовим якостям, які не поступаються якостям чоловіків.

2. Активна співпраця жінок з державою. Жінки в Україні освічені і мають високі здібності. На сьогодні не має бути структур у владному середовищі, які б були зачиненими для жіночої статі. Для того, щоб вирішувати суспільно-політичні та гендерні проблеми жінки повинні брати активну участь у процесі управління, не боятись відповідальності у сфері політики і влади, а держава повинна всіляко сприяти і створювати такі умови, в яких жінці буде комфортно вирішувати ті чи інші проблеми і питання задля блага суспільства.

3. Підтримка жінки і сім'ї. Молода українська сім'я – це найголовніший суспільний інститут у державі. У наш час вона опинилась у дуже непростих, складних умовах через економічні і соціальні негаразди, які характерні для нашої країни у період трансформації. Становище жінки на сімейному поприщі стає вкрай важким, що призводить до демографічного спаду в Україні. Сьогодні жінка наважується народжувати лише одну дитину, а то й взагалі не народжувати через складні економічні умови в державі. Це суперечить нашій національній українській традиції, інтересам нашої нації. Адже навіть у таких сім'ях важкий тягар економічних і побутових негараздів лягає на плечі самої жінки. В таких умовах молодій жінці важко реалізуватись в професійній та науковій сферах. Це все призводить до пізнього вступу до шлюбу, або й взагалі до самотності. Цими всіма негативними факторами нехтує сама держава, структури у владі та громадські організації, що нічого по суті не роблять для покращення ситуації. Держава і громадські організації повинні консолідуватись та об'єднатись задля розробки спільних заходів щодо зміцнення української сім'ї і надання жінці спроможності забезпечити свою родину і реалізуватись у професійній сфері. Зростання ролі сім'ї однозначно посилить і роль жінки як головного лідера в сім'ї [3, с. 12–21].

Доречно також вказати на ті причини, які заважають жінкам брати активну участь у політичних процесах і політичному житті. До таких вчені відносять:

– недостатню кількість часу, адже жінка більше зайнята сімейним побутом, хатніми справами, вихованням дітей, тощо;

– низький соціальний статус жінки через своєрідні «гендерні стереотипи», традиції;

– поведінку самих жінок, недостатню пристосованість до нових політичних умов, що диктує влада, невпевненість у своїх власних силах;

– відсутність справжніх жінок-лідерів, які б змогли налаштувати суспільство на новий суспільно-політичний лад, що сприяв би позитивному розвитку нашої демократичної держави [2, с. 52–54].

1. На сучасному етапі факторами, що заважають жінкам брати активну участь у політичній сфері науковці виокремлюють: традиційний суспільний лад, а також те, що жінки самі не бажають реалізовуватись у політиці. Серед інших чинників: нетерпимість суспільства до жінки у політиці, завантаженість жінки у домашньому господарстві, тощо мають значно менший вплив. Українське суспільство не підтримує пропозицію квотування кількості жінок ані в партійних списках кандидатів у депутати, ані в органах державної

влади. Але все ж таки шлях гендерного квотування дав би значний поштовх для активізації жіночої статі в суспільно-політичній сфері [7].

На сьогодні у суспільстві панує думка, що саме чоловіки заважають українським жінкам брати активну участь у політиці. Тут можемо знову поглянути на значне протиріччя у суспільстві, що яскраво виражається у гендерному стереотипі – чоловік-політик, на відміну від жінки, має ті характерні риси, а саме – рішучість, силу та жорсткість, що є необхідними у прийнятті політичних рішень. Жінки ж у свою чергу мають свої традиційно характерні їм риси – справедливість, чесність, етичність, душевність, та ін., що беззаперечно є дуже позитивними рисами, але на політичному поприщі вони можуть ставати на заваді для прийняття та реалізації будь-яких важливих політичних рішень самими ж жінками. Цей стереотип є дуже впливовим у суспільстві, отже, жінкам необхідно прикласти багато зусиль, щоб набути саме тих рис, яких їм не вистачає у політичній сфері в порівнянні із чоловічою статтю.

На сучасному етапі існують загальноприйняті українським суспільством стереотипні патріархальні погляди, що заважають жінкам брати активну участь у політичному житті:

– жінка повинна задовольняти потреби чоловіка, повністю підлаштовуватись під нього;

– жінка повинна миритися з важкими стосунками у сім'ї, терпіти насилля з боку чоловіка заради дітей і сімейного комфорту;

– жінка повинна мати ті якості, що притаманні саме її натурі (ніжність, доброзичливість, м'якість, слухняність та ін.);

– жінка і кар'єра – несумісні один з одним, адже професійна реалізація заважає жінці бути доброю господинею матір'ю і дружиною [10].

Ці всі вищевказані негативні гендерні стереотипи та суспільні забобони заважають жінці в повній мірі реалізувати себе і свої професійні здібності майже у всіх сферах, а особливо у політичній. У свідомості населення нашої країни до сих пір не викоренено ще багато стереотипів до яких у повній мірі відносяться і гендерні стереотипи. Українська дослідниця О. Кісь зазначає: «Стереотипи процвітають там, де немає знань. Жити міфами – то дурити самих себе» [5, с. 11–16]. Якщо ми хочемо збудувати міцну демократичну державу і громадянське суспільство, то необхідно подолати ці стереотипи, так само як і подолати сприйняття людей за статтю та соціальним статусом. Слід усвідомити, що подолання цих стереотипів неможливе за короткий проміжок часу. Отже, українському суспільству необхідно розвивати свої демократичні цінності, бути більш толерантним по відношенню до активності жінок у політичній сфері. Прогрес і майбутнє української держави в першу чергу залежить від самих жінок. Жінка привносить у політичне життя зовсім інші цінності ніж чоловіча стать, розставляє пріоритети на користь стабільності держави, миру і добробуту.

Отже, варто відзначити, що держава у повній мірі не вирішує питання активної участі жінок у політичній сфері. Жінки самі мають вирішувати чи брати їм участь у політичному процесі чи ні, а політичні партії і громадські об'єднання мають стимулювати їх до цього,

внаслідок прийняття відповідних законів та створення програм для підтримки жіночого паритету в політиці. Активна участь жінки у суспільно-політичному житті багато в чому залежить від готовності суспільства сприймати жінку як політика, сприйняти її рівноправність на рівні з чоловічою статтю.

Список використаних джерел

1. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві. Програма розвитку ООН в Україні, 2007. Матеріали дослідження // Центр соціальних експертів Інституту соціології НАН України, 2007. – С.107. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.kiev.ua/files/gender_2006.pdf. Заголовок з екрану.
2. Гордієнко А. Жінка в політичних процесах сучасності / А. Гордієнко // Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість: Збір. мат. Всеукр. Науково-практ. конференції (27–28 березня 2003 р.). У 5 т. – Київ: Вид-во Європ. ук., 2003. – Т.5. – С.52–54.
3. Драч М. Роль жінки в сучасну перехідну добу / М. Драч // Жінка в науці та освіті: минуле, сучасність, майбутнє: Матеріали Другої Міжнародної науково-практичної конференції, Україна, Київ, 5–6 липня 2002 р. / В. Борисенко, І. Вавилова, І. Войцехівська, В. Касянчук. – Київ, 2002. – С.12–21.
4. Жінки в політиці України на місцевому рівні: шляхи, проблеми, участь. Аналітичний звіт за результатами роботи шести фокус-груп за участю жінок-депутаток та кандидаток в депутати обласних, міських та районних рад [Електронний ресурс] / Скорик М. М. – К.: ТОВ «ТЕМ ЛТД», 2014. – 64 с. – Режим доступу: http://network.org.ua/public/upload/files/1398666454_WCU_politika_fin.pdf. Заголовок з екрану.
5. Кісь. О. Кого оберігає берегиня, або матріархат як чоловічий винахід / О. Кісь // «Я» (Інформаційно-освітнє видання). – 2006. – №4 (16) – С.11–16. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://krona.org.ua/oksana-kis-kogo-oberiga-bereginya.html>. Заголовок з екрану.
6. Колісниченко А. І. Гендерні стереотипи в українській політиці / А. І. Колісниченко // Політологічний вісник. Збірник наукових праць / Політологічний центр при Київському нац. ун-ті ім. Т. Шевченка. – К.: Интас, 2012. – Вип.62. – С.230–238.
7. Круглий стіл в Міжнародному Центрі Перспективних Досліджень на тему: «Жінка у суспільно-політичному житті: упередження, можливості, перспективи». 06.03.15. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://icps.com.ua/kruhlyy-stil-v-mtspd-na-temu-zhinka-u-suspilno-politychnomu-zhytti-uperedzhennya-mozhlyvosti-perspektyvy/>. Заголовок з екрану.
8. Мельник Т. М. Гендер як компонент громадської думки / Т. М. Мельник // Проблеми освіти. Науково-методичний збірник. – Київ, 2004. – Вип.36. – С.83–95.
9. «Ми різні – ми рівні». Основи культури гендерної рівності: Навчальний посібник для учнів 9–12 класів загальноосвітніх навчальних закладів / за ред. О. Семиколєнкової – К.: «К. І. С.», 2007. – 176 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gender.at.ua/_ld/0/31_gender_handbook.pdf.
10. На шляху подолання гендерного насильства і дискримінації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wu.cn.ua/files/pdf_public/19_discrim.pdf. Заголовок з екрану.
11. Рыбцова Л. Л. Общественно-политическая активность женщин / Л. Л. Рыбцова // Социологические исследования. – 2001. – №4. – С.78–80.
12. Філософія політики: Короткий енцикл. словник / Авт.-упоряд.: Андрущенко В. П. та ін. – К.: Знання України, 2002. – 670 с.

References

1. Gender stereotypes and attitudes towards gender equality in Ukraine. Program of Development of UN in Ukraine, 2007. Materials of research // Center of Social Experts of the Institute of Sociology of the NAS of Ukraine, 2007. – S.107. [Electronic resource]. – Access mode: http://www.un.kiev.ua/files/gender_2006.pdf. Title from screen.
2. Gordijenko A. Woman in political processes of modernity / A. Gordijenko // Youth, education, science, culture and national self-awareness: Collection of materials of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference (27–28 March 2003). In 5 vols. – Kyiv: Vyd-vo Evropey. uk., 2003. – T.5. – S.52–54.

3. Drach M. Role of women in modern transition period / M. Drach // Woman in science and education: past, present, future: Materials of the 2nd International Scientific-Practical Conference, Ukraine, Kyiv, 5–6 July 2002. / V. Borisenko, I. Vavilova, I. Vojtechiv'ska, V. Kasjanchuk. – Kyiv, 2002. – S.12–21.

4. Women in politics of Ukraine at the local level: ways, problems, participation. Analytical report on the results of six focus groups with women-deputies and candidates for deputies of regional, city and district councils [Electronic resource] / Skoryk M. M. – K.: TOV «ITEM LTD», 2014. – 64 s. – Rezhym dostupu: http://network.org.ua/public/upload/files/1398666454_WCU_politika_fin.pdf. Zagolovok z ekranu.

5. Kis'. O. Who protects the guardian, or matriarchy as a male invention / O. Kis' // «Ya» (Informational-educational publication). – 2006. – №4 (16) – S.11–16. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://krona.org.ua/oksana-kis-kogo-oberiga-bereginya.html>. Zagolovok z ekranu.

6. Kolisnichenko A. I. Gender stereotypes in Ukrainian politics / A. I. Kolisnichenko // Political Science Review. Collection of scientific works / Political Science Center at the National University of Ukraine named after T. Shevchenko. – K.: Intas, 2012. – Vyp.62. – S.230–238.

7. Round table in the International Center for Prospective Studies on the topic: «Woman in social and political life: prejudices, opportunities, perspectives». 06.03.15. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://icps.com.ua/kruhlyy-stil-v-mtspd-na-temu-zhinka-u-suspilno-politychnomu-zhytti-uperedzhennya-mozhlyvosti-perspektyvy/>. Zagolovok z ekranu.

8. Mel'nyk T. M. Gender as a component of public opinion / T. M. Mel'nyk // Problems of Education. Scientific-methodical collection. – Kyiv, 2004. – Vyp.36. – S.83–95.

9. «My differ – we are equal». Basics of gender culture: A textbook for 9–12 grade students of general education establishments / ed. O. Semikolenkova – K.: «K. I. S.», 2007. – 176 s. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: http://gender.at.ua/_ld/0/31_gender_handbook.pdf.

10. On the way to overcoming gender violence and discrimination [Electronic resource]. – Access mode: http://wu.cn.ua/files/pdf_public/19_discrim.pdf. Title from screen.

11. Rybcova L. L. Social and political activity of women / L. L. Rybcova // Sociological Research. – 2001. – №4. – S.78–80.

12. Philosophy of politics: A short encyclopedic dictionary / Avt.-uporjad.: Andrushchenko V. P. et al. – K.: Znannya Ukrainy, 2002. – 670 s.

Levins'ka Z. S., graduate student, National Pedagogical University the name of M. P. Drahomanova (Ukraine, Kiev), Zosik2008@ukr.net

To problem of political activity of woman in to modern Ukraine

The article is sanctified to the analysis of basic factors and terms that promote and brake activity of woman in political life of Ukrainian society. The role of gender stereotype is separately investigated as a factor of forming of political activity of woman in modern Ukraine.

Keywords: gender stereotypes, stereotype of typical woman, stereotype of typical man, gender discrimination, active voice of woman, woman, men, equality, equality of rights.

***

УДК 327:913(477:476)

Leontev I. O.,
student of the Institute of International Relations,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ukraine, Kyiv), i.leontief@gmail.com

GEOPOLITICAL FACTOR IN UKRAINIAN-BELARUSIAN RELATIONS

The most suitable axis for enabling sufficient Ukrainian security from Ukrainian geopolitical standpoint is North-South, with Black Sea and Belarusian swamps acting as a pillar in order to help the country protect its less secure Eastern and Western borders. However, achieving it is impossible without Belarus actually being allied to Ukraine, yet contemporary Belarus is a Russian protectorate for all intents and purposes.

This article analyzes potential models of Belarusian development and takes into account recent trends within the country. Russia is still the main concern for anyone in the region of Eastern Europe itself, doubly so for Ukraine due to its imperative need for security being undermined by very presence of Russia in Belarus. However,